ul al 57-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 148 Sâmbătă 1 Iunie 1940
14 Pagini P I I I I

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ŢARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

TURBURĂTORII PIEŢII

Ofensiva svonurilor n'a depus încă armele. După ce s'a exercitat cu o predilecţie demnă de o cauză mai bună, pe plan politic, fie intern fie extern, — cu incursiuni meşteşugite în domeniul conjecturilor financiare, monetare, bursiere —, de câtva timp a găsit în fine un câmp mai palpabil şi, ipso facto, mai sensibil, de manevră: cel al pieţii şi al aprovizionării noastre zilnice.

Veştile cele mai absurde se pun în circulaţie cu o stăruinţă morbidă. Te întrebi ce minte diformată le-a putut inventa, deşi mai mult te uimeşte şi te revoltă uşurătatea cu care sunt ascultate şi luate drept monetă bună. Din senin s'a iscat, de pildă, zilele acestea vestea prin gospodăriile Capitalei, că în curând se vor scumpi sau vor dispare de pe piaţă: gazul lampant, chibriturile, sarea.

De aci asaltul gospodinelor la prăvălii, debite, depozite pentru aprovizionarea masivă cu aceste articole, de care — slavă Domnului! — nici odată n'a dus lipsă ţara noastră şi nici o naţiune din lume nu arată că ar putea duce vreodată.

Dar tocmai aci stă pericolul unor asemenea svonuri: în lipsa de descernământ cu care sunt acceptate. De aceea, dacă rolul autorităţii este, pe de-oparte, să urmărească sursele de lansare, lovind pe vinovaţi cu toate asprimile legii, tot atât de necesară este şi lămurirea promptă venită dela forurile competente, menită să vădească netemeinicia şi absurditatea svonului. Iată de ce toată lumea a luat notă cu înţelegerea cuvenită de explicaţiunile date la timp de comisariatul general al petrolului, care a arătat că „aprovizionarea cu petrol lampant a populaţiei este complet asigurată, atât din punct de vedere al disponibilităţilor cât şi al posibilităţilor de regulată desfacere prin depozitele existente" şi că preţul actual al acestui produs „rămânând în vigoare şi nefiind vorba de o majorare a lui, populaţia n'are motive de îngrijorare".

Iată de ce tot atât de binevenită este şi informaţia dată din sursă autorizată, că svonul după care s'ar fi hotărît ridicarea preţului la chibrituri sau teama de ivirea unor greutăţi în procurarea lor n'are nici un temei, iar, ca măsură de prevedere, Casa autonomă a monopolurilor a dispus ca Societatea română pentru fabricarea chibriturilor să aibă un plus de fabricaţie peste consumaţia normală, care să satisfacă pe timp îndelungat orice număr de cereri.

In ce priveşte temerea că piaţa noastră ar putea să fie lipsită vreodată de cantităţile de sare necesară trebuinţelor curente, ea ar fi prea deplasată pentru o ţară înzestrată cu atât de numeroase şi de productive saline...

De aceea publicul nostru ar trebui să nu se lase atât de uşor prins în urzeala svonurilor lansate fără niciun control, dar cu tendinţa de a provoca turburări şi accese de panică pe piaţă şi în condiţiunile de aprovizionare.

O astfel de turburare s'a produs în aprovizionarea cu uleiul de floarea soarelui, ale cărui stocuri ar fi fost îndestulătoare pentru normala aprovizionare a populaţiei până la producţia din noua recoltă, dar cari, datorită curentului de cumpărări individuale masive, determinate de aceiaşi răufăcătoare ofensivă de svonuri false, au nevoie de oarecare trecere de timp ca să poată fi reînoite, spre a satisface cererile artificial sporite ale publicului, astăzi.

Prin contribuţia naţională excepţională, sacrificiile de astăzi vă asigură liniştea de azi şi prosperitatea de mâine.

BĂTĂLIA DIN REGIUNEA YSER-YPRES

LUPTE VIOLENTE IN ZONA FRONTIEREI FRANCO-BELGIENE. — YPRES ŞI LILLE OCUPATE DE GERMANI

In cursul zilei de eri germanii au accentuat presiunea la Nord asupra corpului expediţionar britanic şi a grupului de divizii franceze de sub comanda generalului Blanchard, multiplicând atacurile cu forţe superioare şi fără să ţină seamă de pierderi, atât în sectorul belgian, cât şi în cel francez.

Reese apoi din comunicatele beligeranţilor o rezistenţă mai aprigă din partea armatelor aliate încercuite, care cu toată situaţia lor tragică, se apără cu înverşunare în spaţiul din ce în ce mai strâmtorat ce le-a mai rămas.

Aceste armate nu mai dispun decât de o bucăţică de coastă, la vest şi de o singură eşire la mare — portul Dunkerque — în urma ocupării de către germani a portului belgian Ostende.

In asemenea condiţii o parte din trupele anglo-franceze se mai poate îmbarca pe vasele de război şi de transport în portul Dunkerque, pe când grosul lor îi asigură retragerea pe calea mării, care s'a dat bătălia din 22 Octombrie — 10 Noembrie 1914 şi din Septembrie 1918.

In cursul primei bătălii de pe Yser din războiul mondial, Dixmude a fost punctul critic şi pivotul de rezistenţă pe dreapta a armatei aliate.

In cursul luptelor de eri, germanii au ocupat Dixmude, dar au întâmpinat o puternică rezistenţă pe linia râului şi a canalului Yser. In acest sector e o reţea de canale cu un dispozitiv defensiv. Lupta s'a extins, atât spre sud, în direcţia Ypres, cât şi spre vest, pe teritor francez, în direcţia Bergues. Centrul de gravitate al bătăliei din regiunea Yser-Ypres a fost la nord de Ypres unde germanii au concentrat forţe considerabile şi au dat atacuri puternice cu unităţile lor blindate, cu artileria motorizată şi aviaţia de luptă. Ei au cucerit oraşul Ypres. Intre Saint-Omer şi frontiera belgiană, lângă Cassel, germanii au străpuns linia fortificată, iar în împrejurimile localităţii Wormhout, tot în zona frontierei, lupte violente sunt în curs.

Comunicatul oficial german anunţă, că armata engleză, care a fost respinsă în sectorul Dixmude, la vest de Dunkerque şi între Armentières, Bailleul şi Bergues, este ameninţată să fie zdrobită prin atacul concentric al trupelor germane. Cu începere de eri oraşul şi portul Dunkerque sunt sub focul artileriei ultragrele şi grele germane.

In urma luptelor crâncene angajate în zona frontierei Armentières, care e situat la 16 km. vest de oraşul Lille, a fost ocupat de germani.

Spre vest, după ocuparea oraşului Douai, în ziua de 28, trupele germane au întreprins o altă acţiune ofensivă spre nord, cu scopul de a pune stăpânire pe oraşul Lille—important nod de comunicaţii din nordul Franţei — şi regiunea industrială şi bazinul carbonifer Douai-Roubaix-Tourcoing. Lille a fost şi el ocupat de germani.

La începutul războiului mondial, la 21 August 1914, comandantul grupului de divizii teritoriale franceze, care supraveghea frontiera în această parte, a cerut să fie organizat defensiv oraşul Lille spre a putea proteja regiunea industrială, bazinul carbonifer şi centrele urbane aflate în sectorul Douai-Lille-Roubaix-Tourcoing. A doua zi, guvernul francez a considerat ca un pericol naţional pierderea acestei regiuni şi a luat măsuri în consecinţă, dar s'a revenit asupra lor, declarându-se Lille oraş deschis. Şi în acea bătălie dela frontieră, Lille, împreună cu zona industrială şi carboniferă, au fost pierdute, ca şi în faza

Harta reprezintă teatrul occidental de operaţiuni

sustinând lupte grele, pe linia râului şi canalului Yser, la nord de Ypres şi de-alungul frontierei belgiene între Bergues, Cassel, Bailleul şi Armentières.

In cursul zilei de eri s'au efectuat următoarele operaţiuni:

In Flandra orientală, trupele germane au înaintat în direcţiile Zeebrugge — Heist — Blankenberghe şi Plasschendaele-Ostende. Germanii au pus stăpânire pe al doilea port important al Belgiei de pe coasta mării Nordului, — Ostende.

In Flandra occidentală un grup de divizii germane, blindate, motorizate şi de infanterie, au atacat trupele franco-engleze pe linia râului şi canalului Yser şi între Furnes — Dixmude—nord de Ypres, — pe acelaş spaţiu pe care l-au ocupat în ziua de 28, trupele germane au întreprins o altă actuală a războiului. Comunicatul oficial francez anunţă, că trupele încercuite de la nord, franco-engleze, rezistă cu o admirabilă vitejie împotriva sforţărilor înverşunate făcute de germani.

Caracterul violent al bătăliilor de la nord se explică, atât prin voinţa comandamentului german de a lichida operaţiile în acel sector, spre a stăpâni toată coasta maritimă de la baia Somme până la St. Luis şi a libera diviziile din acel sector spre a le transporta şi folosi în altă parte, cât şi prin rezistenţa îndârjită a armatelor franco-engleze, împusă de situaţia tragică în care se găsesc şi de nevoia asigurării eşirei prin Dunkerque pentru o parte din trupele lor.

R. SEIŞANU

IN NORVEGIA

Portul Narvik cu calea ferată care duce spre Lofoten

SALUBRITATEA LOCUINŢELOR

Problema atât de mult discutată a ridicării satelor, prin crearea în primul rând a unor condiţii de viaţă mai prielnice păturii ţărăneşti, prezintă o latură încă îngrijorătoare: gradul de salubritate a locuinţelor rurale.

S'au făcut progrese însemnate şi în acest domeniu, cum s'au făcut în cel al higienei elementare, al hranei, al îngrijirii copiilor mici — dar câte mai sunt de făcut!

Ministerul sănătăţii, în buletinul său pe Mai 1940, ne dă date interesante cu privire la acest capitol, arătând că din 3.601.489 locuinţe rurale sunt 41.648 bordee, 533.769 case cu o singură cameră şi 1.160.839 locuinţe fără acea dependinţă de care şi împăraţii au nevoe!

Am dus o politică de spoială, de „ferchezuire" la suprafaţă. Avem o Capitală mândră cu mii de block-hous-uri ce-şi îndreaptă semeţ turlele spre cer, avem „zgârie nori" ca New-York-ul, dar abstracţie făcând şi de întunerecul din lumea satelor, chiar în cetatea lui Bucur din 755.000 de case 231.000 n'au această încăpere de higienă elementară, de care pomenim mai sus!

Sunt judeţe unde proporţia bordeelor şi a caselor de pământ este îngrozitoare: 97.55 la sută în Fălciu; 89.34 în Iaşi, 80.78 în Ialomiţa, 96.77 în Brăila, 80.72 în Ismail, 43.39 în Arad, 90.27 în Cahul, etc.

Sunt locuinţe fără ferestre în proporţie însemnată în judeţele Ciuc, Teleorman, Braşov, Făgăraş şi Prahova.

Oltenia şi centrul Transilvaniei sunt cele mai îngrijite din punctul de vedere al salubrităţii locuinţelor, iar cea mai rea situaţie o găsim în Nord-Estul Moldovei, în Basarabia şi în Nord-Vestul Transilvaniei.

Sunt probleme cari, în aparenţă, n'au nicio legătură cu actualitatea gravă a zilelor grele pe cari le trăim; în încleştarea feroce a forţelor pe câmpiile de luptă, în pregătirea febrilă pe care toate statele o fac pentru desăvârşirea înarmării, amuţesc celelalte preocupări.

Dar tocmai în vederea acestei perspective, părăsind iluzia că va veni vremea când nu vor mai exista războae, întărind în toate domeniile pregătirile spre a face faţă tuturor împrejurărilor, concluzia firească e că o naţiune puternică trebue să fie o naţiune sănătoasă.

Ideia emisă, într'o conferinţă ţinută la „Radio" de d. general Petre Georgescu, comandantul gărzii naţionale din „F. R. N.", pentru creiarea unui sat model, poate fi imediat pusă în practică de membrii „Frontului" cari pot pretutindeni să facă aceleaşi îmbunătăţiri, destinate unui singur sat model din fie care district.

E o operă mare, ale cărei rezultate trebue să intereseze pe toţi conducătorii ţării.

Ingrijirea copiilor, hrana şi higiena populaţiei, tot ce este în legătură cu vitalitatea unui popor trebue să meargă în ritm cu pregătirea sufletească şi morală, pentru ca amândouă la un loc să dea ţării tehnica şi spiritualitatea necesară propăşirii, consolidării şi apărării.

Altă voinţă, altă bărbăţie, alt curaj în faţa evenimentelor au fiinţele sănătoase, decât cele subnutrite.

Miile de reflectoare şi firme colorate, ce luminează cerul ce acoperă Bucureştii, ne umple de orgoliu, dar mai satisfăcuţi am fi să ştim că, paralel cu această strălucire, am făcut totul ca să avem o populaţie sănătoasă, puternică, bine hrănită, locuind în încăperi aerisite, pentru că de la această stare fizică purcede forţa de creaţie şi de apărare a unei naţiuni.

V.

CALMUL ŞI INCREDERAEA DOMNESC LA PARIS

VIAŢĂ AUSTERĂ. — PRIMUL MINISTRU A PRIMIT ASIGURĂRILE PATRONILOR ŞI LUCRĂTORILOR IN CE PRIVEŞTE SPORIREA PRODUCŢIEI

Prin telefon dela corespondentul nostru din Paris

PARIS, 29. — In Flandra luptele continuă cu înverşunare şi armata generalului Prioux încearcă să-şi facă un drum spre coastă. Trupele germane au atacat spre est şi spre vest. Pe muntele Kemmel şi pe Kessel o mare luptă este în curs. Trupele franco-britanice rezistă cu înverşunare pentru a întârzia pe germani. Marina aliată colaborează la întreaga acţiune, înlesnind astfel să se poată ţine întăriturile dela Dunkerque. Vice amiralul Abrial, care comandă forţele maritime aliate, este cu totul satisfăcut de modul în care s'a putut face ravitalierea prin Dunkerque.

Pe Somme acţiunea aliaţilor se desfăşoară favorabilă. Capul de pod în jurul căruia s'a dat lupta a fost cu totul redus şi trupele aliate au făcut mai multe sute de prizonieri germani.

La Calais, franco-britanicii mai stăpânesc încă părţi ale oraşului.

*

Emoţiunea produsă de capitularea Regelui Leopold este încă vie, cu atât mai mult cu cât ştirile cu privire la armata din Nord, în urmă capitulării armatei belgiene, sunt îngrijorătoare. Francezii şi englezii se luptă cu o energie înverşunată. Dar, oricât de vie este resimţită grija pentru armatele aliate din nord, oricât de dureroasă este grija pentru ele, opinia publică franceză nu înţelege să persiste în comentarea gestului Regelui Leopold. Opinia publică ştie că frontul francez se organizează şi se întăreşte şi că Franţa va ţine şi va merge înainte până la victorie.

Intre timp guvernul belgian se organizează pentru noua sa îndatorire şi pentru o cât mai deplină colaborare cu aliaţii.

Pe de altă parte, cu cât războiul devine mai crud cu atât viaţa la Paris devine mai austeră. Cu începere de mâine, restaurantele, cafenelele şi teatrele vor închide la ora 22 şi 30. Autobuzele care fuseseră rechiziţionate pentru refugiaţii belgieni, au fost redate circulaţiei. Parisul, renunţând pentru moment la farmecul vieţii lui, se închide într'o hotărâre optimistă izvorâtă din convingerea lui neclintită în victoria finală. Intr'un calm absolut toată lumea îşi intensifică activitatea în folosul ţării în toate domeniile. Primul ministru a primit azi o delegaţie patronală şi uvrieră care a asigurat de hotărârea lor unanimă de a spori producţia naţională şi de a pune toate forţele lor pentru asigurarea unei victorii totale şi durabile.

G. P.

S'a afirmat din nou

atitudinea de neutralitate a Japoniei in conflictul actual

Tokio, 29 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite:

Purtătorul de cuvânt al ministerului de externe, în conferinţa de presă obişnuită a afirmat încă odată atitudinea de neutralitate a Japoniei în conflictul actual.

El a adăugat că, subsecretarul de stat al ministerului de afaceri străine, a primit pe ministrul Olandei la Tokio căruia i-a cerut amănunte asupra situaţiei din Indiile Orientale Olandeze. Ministrul Olandei a răspuns la mai multe chestiuni, dar a declarat că trebue să ceară informaţii din Batavia, pnetru ca să poată răspunde la alte chestiuni.

In ceeace priveşte vizita pe care ambasadorul Franţei a făcut-o subsecretarului de stat al ministerului afacerilor străine, purtătorul de cuvânt al acestui minister a precizat că în cursul acestei vizite s'a vorbit despre situaţia europeană, iar nici decum de posibilitatea unei păci separate, după cum se publicase în presa din ultimele zile.

IN FORUL MUSSOLINI

Ducele urmăreşte exerciţiile de gimnastică organizate în onoarea misiunii japoneze

LUPTELE DIN FLANDRA

Situaţia trupelor aliate incercuite de germani. — Comentarii in legătură cu capitularea trupelor belgiene

Prin telefon dela corespondentul nostru din Berlin

Berlin, 29. — După cum reise din ultimul comunicat german, bătălia din Flandra se desfăşoară, după cum era de aşteptat. Oraşul Lille a căzut în mâinile germanilor, ceeace înseamnă despărţirea în două grupe a trupelor aliate din regiunea de Nord. Primul grup, având ca singură eşire la mare portul Nieuport, se compune din divizii engleze, cari sunt silite să se apere pe o suprafaţă de pământ având lungimea cea mai mare de 50 de kilometri. Al doilea grup, compus din francezi, care se află la Sud de Lille, e fixat într'un careu cu laturile de cel mult 20 de kilometri fiecare şi este astfel încercuit, după cum era să i se mai întâmple la Valenciennes, unde a evitat atunci să fie încercuit.

Luând ca bază aceste date şi aprecieri ale cercurilor militare germane, reiese că în partea de Nord, corpul expediţionar englez şi la Sud resturile a trei armate franceze, sunt puse în situaţia de a nu putea face niciun fel de manevră într'un spaţiu atât de restrâns. Trebue relevat în acelaş timp că se apreciază şi aci, în urma rezistenţei pe care o opun, caracterul soldătesc şi valoarea acestor trupe, cari până la ultimul om sunt conştinte de situaţia lor şi de soarta care le aşteaptă. Se spune totuş că înfrângerea definitivă a acestei rezistenţe nu mai este decât chestiune de ore.

Un rol de seamă l-au jucat, fără îndoială, în determinarea acestei situaţii, progresele realizate de trupele germane în Nordul Flandrei, cari ocupaseră, înainte de capitularea armatei belgiene, portul Ostenda, ultimul cartier general al lui Leopold al III-lea. Se arată în acelaş timp, într'un comentar de presă că, capitularea armatei belgiene a contribuit la o nouă restrângere a posibilităţilor de operare a trupelor engleze şi franceze precum şi o scurtare a porţiunii de coastă neocupată încă de germani.

*

In ce priveşte capitularea belgienilor şi în special învinuirile aduse la Paris şi Londra regelui Leopold, acestea sunt pe larg comentate de presa germană. Comentariile se referă în special la cele susţinute de francezi şi de englezi, că vina pentru actuala situaţie şi mai ales pentru înconjurarea trupelor aliate o poartă belgienii. Această concepţie este socotită însă ca necorespunzând realităţii. Trebue deasemeni relevate articolele din presa germană, cari se referă la persoana regelui Leopold şi în care acesta e tratat cu cea mai mare bunăvoinţă. Cercurile autorizate germane, la rândul lor, comparând atitudinea regelui cu aceea guvernului belgian, spun că cel dintâi, spre deosebire de guvern, n'a ţinut niciun moment seama de interesele sale personale, accentuând în acelaş timp că regele a rămas pe teritoriul belgian.

VASE DE RĂZBOI AMERICANE LA LISABONA

Washigton, 29 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite:

Guvernul american a hotărît să trimită la Lisabona crucisetorul „Vincennes" şi două distrugătoare pentru a întări escadra americană compusă din crucisetorul „Trenton" şi două alte distrugătoare.

Aceste vase au sarcina să protegue evacuarea americanilor din Europa.

IMPRESIA IN STATELE-UNITE

IN URMA MĂSURILOR LUATE DE D. ROOSEVELT

Washington, 29 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Reuter" transmite:

Faţă de ultimile hotăriri luate de Statele Unite cu privire la instituirea apărării şi la propunerile fiscale necesare finanţării acestei apărări, impresia generală este că preşedintele Roosevelt la foarte în serios situaţia actuală.

Se crede că d. Roosevelt la însfârşit conducerea opiniei publice şi nu mai rămâne prizonierul ei, ca în ultimele săptămâni.

In sânul congresului există o unanimitate în privinţa proectelor de lege referitoare la taxele ce vor fi aprobate printr'o procedură urgentă, cât şi asupra proectelor militare şi navale.

Oamenii din clasa mijlocie aşteaptă cu seninătate să plătească aceste impozite, fiind convinşi că importanţa esenţială constă în înarmările noastre.

ARME MODERNE

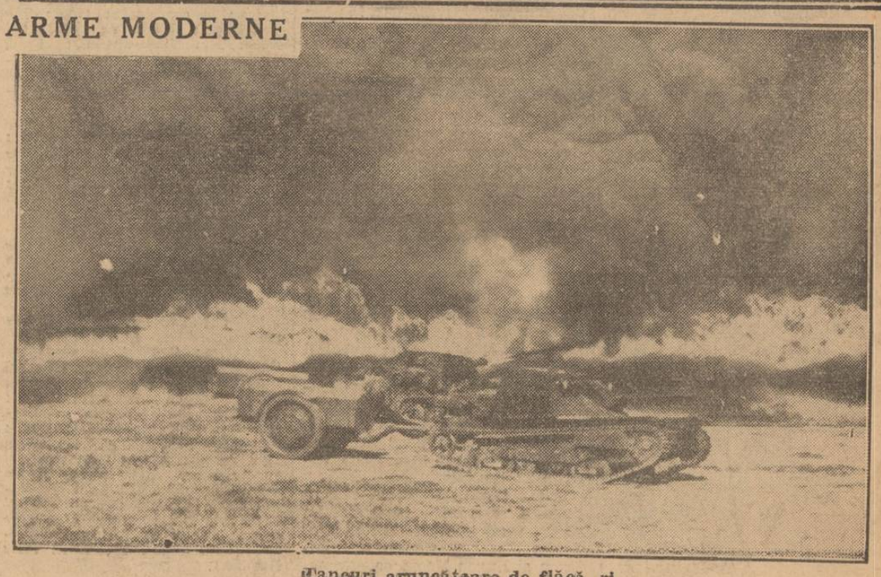

Tancuri aruncătoare de flăcări